

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dialogvs De Veneratione & inuocatione sancto[rum],
co[n]tra perfidia[m] Lutherana[m], ad reuerendissimu[m]
in Chr[ist]o patre[m], illustrissimu[m]q[ue] principe[m] &
d[omi]n[u]m D. Herma[n]nu[m] de ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1524

VD16 H 4813

Cap. V. Lonice. continuo ad præcedentia

urn:nbn:de:hbz:466:1-35673

De inuocatione sanctorum.

eis rogo, nō p mūdo, sed p his q̄s dedisti mihi &c. nō pro
eis aut rogo tm̄, sed & p eis q̄ credituri sunt p v̄bū eorū in
me, ut oēs unū sint &c. Pro q̄bus Ch̄s hic rogauit. Non
ne pro tota interpellauit ecclia. q̄ utiq; ex his q̄r̄ iā ch̄ria
na fides aīos imbuerat, & ihs q̄ olim, hoc ē futuro tpe ch̄ri
fideles milites erūt, fuerat cōstituēda. Rursus ap̄ls oñsurus
vñ Ch̄s suū accepit sacerdotiū sic d̄t. Ch̄s nō semeipsum
clarificauit ut pōtifex fieret &c. sed q̄ locut⁹ ē ad eū. Fili⁹
me⁹ es tu &c. Huic cōfine ē & illd̄ qd̄ alio loco refer̄. Tu
es sacerdos in eternū &c. Ad hęc idē ap̄ls cōtinuo p̄cipuū
sui sacerdotij subnectēs d̄t. Qui in diebus carnis suę, p̄ces
supplicatōesq; ad eū, q̄ possit illū saluū facere a morte, cū
clamore & lachrymis offerēs exauditus ē p̄ sua reuerētia
Vides ne obsecro mō, euāgelicę v̄itatis calūniator, Chri
stū in cruce uitā suā innocētissimā cū p̄cibus supplicationi
busq; deo p̄i offerētē, in̄pellatoris fūctū munere. Quid
ergo ita insanis, ut manifestā heresim asseras, ut Ch̄m nō
nisi a resurrectōe & ascēsiōe cōstitutū eē interpellatorem,
apertissime mētiaris. Sane cōmentū hoc nō placet, nec ur
get nos, ut coelicolis interpellationis prouintia (qd̄ tu effi
cere manibus pedibusq; laboras) adimamus.

Hebr. v.
Psalm. cxix.
Hebr. v.

¶ Quid si sc̄ti hoc pacto n̄ cōstituāt in̄cessores n̄ suscitati.

Lutberani ap
tissimū men
daciū.

¶ Ex fūdamēto, qd̄ sup̄ modū heresim sapit) niteris con
cludere id in q̄ uehemēt sudasti, & qd̄ tibi i primis in uotis
eē cōstat. huc em̄ festinas, sc̄tōs in Ch̄o dormiētēs, ne un
q̄ post hęc uitā posse fungi officio in̄cessōis, si post resur
rectionē suā Ch̄s cōstitut⁹ fuerit in̄pellator. Neq; ei añ
nouissimū diē resuscitabūt, ut sic suscitati in̄cessores cōsti
tuāt idonei. Porro ut paucis pstringam⁹, neq; i ip̄a die no
uissima, neq; p̄ eā, locū habitura ē in̄cessio, sed expectāda
dūtaxat ultima sn̄ia, sup̄mūq; iudiciū q̄ unusq; sc̄dm̄ ea q̄
gessit in corpe mortali, dignū pmissūq; recipiat stipēdiū.
Nūq; igit̄ mortui post hęc uitā munus subeūt in̄pellādi.

LONICE.
continuo ad
prædicta.
THEOLO

Nec i die no
uissimo, neq;
post eū erit in
tercessio.

Non em̄ in manufactis sanctis Iesus introiit in exem
plaria uerorum, sed in ipsum cœlum, ut appareat,
nunc uultui dei pro nobis. Et qd̄ in uniuersum alid̄
docet euāgelicissima illa ep̄la nisi Ch̄m esse pōtificē n̄m

Cap. V.
LONICE.
continuo ad
præcedentia

Caput quintum.

fratrē & interpellatorē, q nos redemerit, q coelū introierit
ut nos cū fiducia accedamus ipm &c. de sc̄tōꝝ aut̄ inuoca
tiōe, sicut & nulla canonica scriptura ne iota in sese conti
net. Quare facimus quod deus non præcipit, quæ præ
cipit omittimus.

THEOLO ¶ Oia q̄ Chrō attribuis, illa ei merito eē tribuenda, du
bitauit nemo unq̄, q̄ circa in hac pte tibi assentior, & in tuā
sniam pedibus (ut aiūt) eo. Cæterq̄ qñ ad hoc inuigilas, ut
sc̄tōꝝ inuocatōes a scripturis sacris excludas, & ea rōne te
nobis molestū eē putas, ac si urgeres uehemēter, Profecto
inepte uanus es, & nō iniuria cani assimulandus, q̄ impor
tune latrat, sed nullaten⁹ mordet. Quis em̄ adeo est rudis,
qn̄ aduertat canonicā illā scripturā, huic rei p̄cipuā operā
impendere, profususq; immorari, ut sciamus ac discamus
qnā pacto in supnoꝝ ciuiū coaptemur collegio, & supne

De statu btōꝝ patriæ ascripti, angeloz socij simus. Nō aut̄ ut eoz statu
rū p̄pauca ex plene agnoscamus, p̄pauca nimirū in particulari de sc̄tōꝝ
scripturis noꝝ ptate ex scripturis nobis innotescūt. Quāob̄re si tā exube
bis inotescūt, rans sit btōꝝ autoritas, ut & nobis suo interuentu possint

patrocinari, nō mirum si ueritas hæc, non ita liquido, non
adeo manifeste in scripturis expressa inueniat. Cæterū si
hæc q̄ dicimus tuoz more gloriabūdu irriseris, profecto
tibi olim rñdit sapiēs. Gaudiū ingens hipocritæ ad instar
puncti. Perleue em̄ fuerit tibi linguā occludere, ne qd̄ ob
strepas habeas, ubi ostenderim⁹ ipsam ueritatē quā oppu
gnas, etiā si firmissima fuerit, ab exordio nascētis eccl̄ie dū
sacræ cōderent̄ literę, nullatenus scripturis fuisse mādādā

Veritas de in uocatiōe sanz
ctoz nō erat ap̄lo instituti eruditiq; eoz oim uerā tenebant sciētīā, que
in scripturis exprīmēda. circa idoloz culturā gerebant. Per hanc q̄q; iā certiores fa
I. Corin. viij cti, nullo pacto illicitū fore arbitrantes idolaticū, hoc ē car
nes idolis immolatas manducare, nullūq; infidelitatis picu
lū, inde eis imminere, mō in idoli honorē, ac uenerationē
id nō fiat. Hos sane ap̄ls ea fiducia fretos, uehementer ob
iurgat atq; auersat, qd̄ in idolo, hoc est in loco publico ad

De inuocatione sanctorum.

hoc in idoli ueneratiōe dedicato sæpe palā carnes mādu-
cabant, nec alicuius rei respectu eos increpare uoluit, q̄ ne
cōfratres infirmi, a studijs idolatriæ nouiter cōuersi, fidei
q̄ firmitate necdū satis suffulti, alioꝝ q̄s sapientes iudica-
bant, externiq; opis exēplo prouocati, pristinū morē nup-
pene oblitteratū repeterent, carnesq; in idoli ueneratione
manducarēt. Quocirca ap̄ls cōquerit eos p̄ire infirmos, p̄
q̄bus mortuus est Ch̄s. Proinde ap̄ls ad Rom̄. similē per I. Corin. x.
tractans materiā, sine offensiōe (inqt) estote Iudæis & Gē
tibus & eccl̄iæ dei, q̄ certe tūc ex neophitis recēter extitit Roma. viij.
collecta. Deide, Tu fidē (id est rectā cognitionē) inq̄t, quā
haber apud teip̄m, apud deū habe. Perinde ualet ac si Ibidem.
diceret, si uis ea uti, nō corā infirmis inde scādalisandis, sed
in occultis corā deo utere. quāob̄rē p̄misit, q̄ ædificatiōes
sunt ingens, inuicē custodiamus, nec aliorum ap̄li uerba
spectant q̄ infirmoꝝ p̄ditionē, ac errata nō aliunde mana-
re, nisi ab ijs q̄ uerā de idoloꝝ cultu habebant sciam, quiq; Scopus.
alijs exēplo eē deberent, ipsos alijs hab̄ reꝝ nō p̄inde exp̄-
tis, ad male agendū authores eē. Et hoc q̄dē nr̄æ cōsidera-
tionis scopū statuimus. Hinc q̄q; attenda meditatione adiu-
gimus cōsiderandū, q̄ difficile fuerit Gentiles ad uer̄ reli-
giōis cultū adducere, ut abiectis idolis, opiōibusq; falsorū
deoꝝ abolitis, uiuū deū cognoscerent, q̄ppe q̄bus Christū
p̄dicare crucifixū, stultitiā ac extremæ demētiae eē uideba I. Corin. I.
tur. Vt igit ad institutū p̄peremus, nihil miꝝ cuiq; sensato
uideri debet, si euāgelicę doctrine scriptores q̄tūlibet nr̄e
astipularēf̄ yitati, par̄ de sc̄tis tū uenerādis tū inuocādis p̄
diderint. sed Paulinū seruarit cōsiliū q̄ d̄r. Tu aut fidē quā Roma. viij.
habes ap̄d teip̄m, ap̄d deū habe, q̄nquidē de ea re sermonē
effūdere, ferme fuisse extremæ demētiae. Si nāq; sc̄toꝝ p̄-
conia, suffragia, ueneratiōes, inuocatiōes, & id genus q̄ plu-
rima, q̄ sanctis ac beatis tribuim⁹, hoībus adhuc mysterioꝝ
rū dei rudibus psuadere uoluissent, nōne magnā ad idoloꝝ
rū cultū, fenestrā apuissent? Nōne & ipsi Gentiles ex q̄b⁹
fundāda tū erat eccl̄ia, maxime Ch̄i fidē asp̄nati fuissent?
Nōne & blasphemassent in christianā doctrinā ac religio

Caput quintum.

Cōsilio spūs
sancti, inuoca
tio sc̄torū ē in
scripturis præ
termiſſa.

nē, eo q̄ non mō ueterū deorū tollerent culturā, uerū etiā
nouos quosdā semideos colendos esse, abiectissimosq; ho
mines turpissima morte extinctos coli docerent: Quin &
cōplures ex his qui paucis añ dieb⁹ Ch̄ro nomē dedissent,
nō secus ac canes ad idolatrię uomitū redissent. Quapro
pter familiari spūs sancti cōsilio ueritatē hāc, quā sane fir
missimā eē infra oñsuri sum⁹, in sacris l̄ris silētio ferme p̄
termiſſam eē, & credim⁹, et astruere audacter nō ueremur
quā tñ post Ch̄ri fide iā solidata, de optim⁹ maxim⁹, per
incrementa tpm sine oī offēnsiōe manifestatur⁹ erat, quē ad
modū etiā legalia p̄cepta nō statim initio, s̄ paulatim sub
lata eē cōstat. Apuimus igit tibi, si tñ rōnis capax sis, quid
causę fuerit, q̄ ueritas hęc in primena eccl̄ia palā manife
stāda ac scribēda nō erat, nūc tu perge.

LONICE
paulo post
præcedentiā.

¶ Ioannē audiam⁹. Si qs (inquit) peccauerit, aduocatū
habem⁹ apud patrē, Iesum Ch̄m iustū, & ip̄e est propitia
tio pro p̄ctis n̄ris, sed & pro totius mūdi. Mirū est, si i tot
scripturę locis, solus Ch̄s p̄ponit mediator & aduocatus
& nō sc̄torū aliq; Scilicet adeo obliti sunt euangelistę earū
rerum quę nobis necessarię erant.

THEOLO

¶ Qd̄ antea interpellatoris eē mun⁹ dixisti, nūc ad ad
uocatū refers, Verū ut paucis p̄stringam⁹, pone Ch̄m eē
n̄rm (qd̄ & nos maximope probam⁹) generalē aduocatū,
eūdēq; sufficiētissimū & ad uniuscuiusq; hoīs salutē oīno
necessariū, quū sit un⁹ plen⁹ gr̄a, de cui⁹ plenitudine oēs ca
pere debem⁹, nihil tñ prohibet, nihil huic obstat vitati, qn̄
possunt eē cōplures aliq; pticulares, & (ut ita dicā) speciales
aduocati, infra Ch̄m p̄cipuū aduocatū, ad salutē humanā
quidē utiles, non aut̄ necessarij, itaq; earū rōne p̄termiſit eos
euangelica historia. Breuiter ut tuā admirationē tollam⁹,
Rñde qd̄ te rogo, Diuus Iohannes, cū oībus apl̄is, alijsque
sacrag; literarum scriptoribus sup̄stes esset, si tū Petrū &
Paulū, nec non & alios apl̄os tunc in Christo dormientes
quū suū ederet euangeliū, beatorū numero annumerasset,
ac hoīes adhuc in terra degētes, eorū opē ac patrociniū po
stulare docuisset, Nonne ipsius euangelium, per quod ex

Cur euāgeli
stę sc̄torū in
uocationē p̄
terierunt.

De inuocatione sanctorum.

idolatriis colligēda erat ecclia in discrimē uenisset? Nōne
gētiles ad idolatriā & ad errores qbus pridē resignauerāt
aīm adiecissent. Quin & arrogatiē ascripissent q̄si ip̄e ad
eū honorē aspiraret, quē suis locis iā defunctis haberi do
ceret, ut ip̄e uita functi filii in terris glia clareret. Tu aut ut
coepisti perge.

¶ Produca nūc Paulū. i. Thimo. ij. &c. Obsecro (inqt) LONICE.
oim primū fieri obsecrationes &c. hoc em̄ bonū & acce- continuo ad
ptū est corā saluatore nro deo &c. q dedit redēptionē se- præcedentia.
metipm̄ pro oibus, un^o (inqt) ē mediator. Si un^o, ergo nō
plures, Paulus uerax est, mentiunt̄ uero uniuersæ pupe to
taq; Romana lerna, dum canūt in Salue regina, uita salus
spes nostra &c.

¶ Tāetsi sicut unus est saluator noster, ita & unus me THEOLO
diator, nō tñ scriptura ueret & alios dicere saluatores. Scri THEOLO
ptū em̄ legimus, Suscitauit eis saluatorē Othomelē uideli Iudich. iij.
cet, Et dedisti eis saluatores, q saluarūt eos. Quā igitur Neomia. ix.
rōne ita absurdū tibi uidef, sub uno mediatore & alios se
cundarios statui mediatores? Verū fat superq; de uno me
diatore tibi dictū est atq; dicet, q rōnibus deficientibus, in
iniuriā (quæ est Lutheranoꝝ impudentia) ac contumeliā
prorumpis. Et licet hæ sint grauissima, adijcis tñ grauio
ra, inferendo em̄ contumeliā om̄ibus, etiā benedictissimā Defēdit laus
dei matrē, dentibus tuæ caninæ malignitatis, rodere non gloriosæ, uir
times. Nisi em̄ illa beata uirgo dei mater, nobis mundi sal ginis.
uatorē enixa esset, quō mediatore, quomō interpellatorē,
& ut semel dicā, quō saluatorē apud deū haberem? Si abs
q; hoc essem^o, q̄ spes salutis? Nū maternitas hæc usq; adeo
uilis, ac nullius præcij est, ut lex ipsa naturæ, q̄ parētes ho
nore affici dictat, nihil loci apd̄ eā inuenerit? Minime, Sic
em̄ scribit. Et erat subditus illis. Quāquā ideo uirgo dei Luca. ij.
para non absoluta dicat̄ hominum apud deum mediatrix,
quū & ipsa, inter solos, & (ut ita dicam) puros homines, q
nil aliud q̄ homines sunt, annumeretur, nihil tñ obstat, q̄
minus ipsa cæteroz hominum apud filium mediatrix, &
aduocatrix dicatur. Quare nec citra rationem ipsa dicitur

Caput sextum.

uita nra, cu ipa nob oim uiuificatore protulerit, nec etia te mere decantat spes nra, affulget em nob no uulgaris spes, p eius pces nos salute posse cosequi. Q. aut scribis nos canere de ea, q ipsa sit salus nra, de tua illa uanissima ac mendacissima deproptu est officina. Na & ipse cantus hoc indicat, q no salute, sed dulcedine exprimit, dictione enim trissyllabam exigit.

¶ Lonicer^o continuo ad precedētia. Cap. VI.

LONICE
continuo ad
precedētia

S Ed ais uiui oram^o mutuo, alter pro altero pces ad deū fundimus, id qd hoc loco Paulus qd poscit, Itē sancti dū adhuc in corpe eēt, magna bona sunt ecclīe cosecuti, & mortui, p ecclīa nihil faciēt. Ans ueri^o est q qd hæsitationis admittat. Cosequēs uero amplecti nō possū, dū scriptura nequeat probari.

THEOLO
Hieronymus

¶ Diuū Hiero. audiamus, q & te & patrē tuū uigilatiū nimis graphice suis depingit coloribus, Dicit (inqt) in li bello tuo, q dū uiuimus mutuo orare pro nobis possum^o, postq mortui fuerim^o, nulli^o sit pro altero exaudiēda oīo pferim quū martyres ultionē sui sanguinis obsecrātes, impetrare nō potuerūt. Si apli & martyres adhuc in corpore cōstituti, pnt orare pro cæteris, qn adhuc pro se dnt eē solliciti, qto magis post uictorias coronas atq; triūphos &c. postq cū Chrō eē cœperūt, minus ualebūt. Paulus aplus &c. postq resolutus, cū Chrō eē cœperit, tūc ora clausur^o est, & pro his q in toto orbe ad suū euangeliū crediderūt, mutire nō poterit, meliorq; erit uigilatius canis uiuus q ille leo mortuus. Et paulo post Basiliidis antiq hæretici & impitæ sciētiæ incredibilia portēta prosequeris, & pponis, q totius orbis autoritate dānat. Et iterū. Rides de reliquis martyb & cū authore huius hæreseos Eunomio, ecclīe Chrī calūniā struis &c. scribit aduersus hæresem tuā &c. Tertullianus uir eruditissim^o insigne uolumē, qd Scorpīacū uocat &c. Haftenus Hiero. Vides ne nūc eos q habes antesignanos antiqssimos fuisse hæreticos, pditissimosq; hoies, ac doctrinā tuā nō mō nris tpibus, uerū etiā olim totius orbis autoritate dānatā. At capio (pulchre